

SEPA

Ο ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ

Επιμέλεια: **Κώστας Ταβλαρίδης**, Διευθυντής Τομέα Συστημάτων Πληρωμών της ΕΕΤ
Βασίλης Παναγιωτίδης, Στέλεχος Τομέα Συστημάτων Πληρωμών της ΕΕΤ

*Το εδαφικό και αντικειμενικό
πεδίο εφαρμογής του*

A. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το Μάρτιο του 2007, η Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών¹ ενέκρινε το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ και πρότείνει ένα βασικό κριτήριο προσδιορισμού των ηλεκτρονικών πληρωμών SEPA².

Σε μια παράλληλη, αλλά αυτόνομη, πρωτοβουλία, οι τρεις ενώσεις του πιστωτικού τομέα³ έχουν επεξεργαστεί σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών για την ταξινόμηση πληρωμών στο πλαίσιο του TARGET2 ως εγχώριων ή διασυνοριακών⁴, λαμβάνοντας υπόψη ότι η έναρξη λειτουργίας του TARGET2 έχει οριστεί στις 19 Νοεμβρίου 2007 και τα κράτη-μέλη θα μεταβούν στο νέο σύστημα πληρωμών κατά ομάδες σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, και πάντως μέχρι το τέλος Μαΐου 2008. Στόχος των κατευθυντήριων γραμμών είναι να διαμορφωθεί μια ενιαία προσέγγιση από όλες τις τράπεζες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν εθνικές ιδιαιτερότητες.

B. Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του SEPA

Οι σχετικές κανονιστικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται ή θα εφαρμοστούν στις υπηρεσίες πληρωμών είναι οι ακόλουθες:

- Η Οδηγία για τις Υπηρεσίες Πληρωμών στην Εσωτερική Αγορά⁵.
- Ο Κανονισμός (ΕΚ) 1781/2006 περί των πληροφοριών για τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών⁶.
- Ο Κανονισμός (ΕΚ) 2560/2001 σχετικά με τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ⁷.

Οι εν λόγω κανονιστικές ρυθμίσεις εφαρμόζονται ή θα εφαρμοστούν σε παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, μεταξύ των οποίων και τράπεζες, που είναι εγκατεστημένοι σε χώρες και γεωγραφικές περιοχές που παρουσιάζονται στη συνέχεια.

¹ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (European Payments Council - EPC) είναι το σώμα λήψης αποφάσεων και συντονισμού του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου σε σχέση με τις πληρωμές και αποτελείται από μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες, εθνικές ενώσεις τραπεζών και τις τρεις ευρωπαϊκές τραπεζικές ομοσπονδίες (εμπορικών, αποταμιευτικών και συνεταιριστικών τραπεζών) που αντιπροσωπεύουν όλα τα ευρωπαϊκά πιστωτικά ιδρύματα. Στην ολομέλεια του EPC συμμετέχει ως παρατηρητής εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Άμεσος στόχος του EPC είναι να υποστηρίξει και να προωθήσει με αυτορρύθμιση τη δημιουργία του ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://www.europeanpaymentscouncil.eu>

² Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών υπ' αριθμ. EPC001/07, version 0.7.

³ Πρόκειται για την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία, την Ευρωπαϊκή Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών και την Ευρωπαϊκή Ένωση Αποταμιευτικών Τραπεζών.

⁴ Στο TARGET2 προβλέπονται δύο κατηγορίες συμμετεχόντων: άμεσα και έμμεσα μέλη. Σε αυτό το πλαίσιο ανακύπτει το εξής ζήτημα: εγχώριες πληρωμές (έμμεσων μελών) μπορεί να πραγματοποιούνται μέσα από τράπεζες (άμεσα μέλη) με εγκατάσταση σε άλλο κράτος-μέλος. Έτσι, η χρήση του BIC της αποστέλλουσας και παραλήπτριας τράπεζας στο μήνυμα SWIFT δεν επαρκεί για το χαρακτηρισμό μιας πληρωμής ως εγχώριας στο μέτρο που αμιγώς εγχώριες πληρωμές θα χαρακτηρίζονται ως διασυνοριακές.

⁵ COM (2005) 603 τελικό, 1.12.2005.

⁶ L 345, 8.12.2006, σελ. 1.

⁷ L 344, 28.12.2001, σελ. 13.

1. Χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ενιαίου Οικονομικού Χώρου

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και ο Ενιαίος Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ) περιλαμβάνουν τα 13 κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση (ευρωζώνη), τα επιπλέον 14 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με παρέκκλιση, καθώς και τις τρεις χώρες που μαζί με τις υπόλοιπες 27 συγκροτούν τον ΕΟΧ.

Ευρωζώνη 13	1. Βέλγιο – BE
	2. Γερμανία – DE
	3. Ελλάδα – GR
	4. Ισπανία – ES
	5. Γαλλία – FR
	6. Ιρλανδία – IE
	7. Ιταλία – IT
	8. Λουξεμβούργο – LU
	9. Ολλανδία – NL
	10. Αυστρία – AT
	11. Πορτογαλία – PT
	12. Φινλανδία – FI
	13. Σλοβενία – SI
ΕΕ 27	14. Τσεχία – CZ
	15. Δανία – DK
	16. Εσθονία – EE
	17. Κύπρος – CY
	18. Λετονία – LV
	19. Λιθουανία – LT
	20. Ουγγαρία – HU
	21. Μάλτα – MT
	22. Πολωνία – PL
	23. Σλοβακία – SK
	24. Σουηδία – SE
	25. Ηνωμένο Βασίλειο – GB
	26. Βουλγαρία – BG
	27. Ρουμανία – RO
ΕΟΧ 30	28. Ισλανδία – IS
	29. Νορβηγία – NO
	30. Λιχτενστάιν – LI

2. Λοιπές γεωγραφικές περιοχές και εξαρτώμενες εδαφικές δικαιοδοσίες

Συμπληρωματικά προς τις παραπάνω χώρες, υπάρχει ένας πρόσθετος αριθμός γεωγραφικών περιοχών και εξαρτώμενων εδαφικών δικαιοδοσιών, οι οποίες αποτελούν μέρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁸. Πέντε από αυτές τις γεωγραφικές περιοχές και εξαρτώμενες εδαφικές δικαιοδοσίες διαθέτουν κωδικούς χωρών, σύμφωνα με το σχετικό πρότυπο του ISO⁹.

1	Μαρτινίκα (MQ – Γαλλικό υπερπόντιο διαμέρισμα)
2	Γουαδελούπη (GP – Γαλλικό υπερπόντιο διαμέρισμα)
3	Γαλλική Γουινέα (GF – Γαλλικό υπερπόντιο διαμέρισμα)
4	Ρενιόν (RE – Γαλλικό υπερπόντιο διαμέρισμα)
5	Γιβραλτάρ (GI – Βρετανική υπερπόντια γεωγραφική περιοχή)
6	Αζόρες (PT – Νησιά της Πορτογαλίας)
7	Μαδέιρα (PT – Νησιά της Πορτογαλίας)
8	Κανάριες Νήσοι, Θεούτα και Μελίγια (ES – Ισπανική εξαρτώμενη εδαφική δικαιοδοσία)
9	Νήσοι Άλαντ (FI – Φινλανδική εξαρτώμενη εδαφική δικαιοδοσία)

3. Η Ελβετία

Σύμφωνα με τα όσα ορίζει το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών υπ' αριθμ. 040/06, οι εγκατεστημένες στην Ελβετία τράπεζες μπορούν να συμμετέχουν στα σχήματα πληρωμών SEPA, ακόμα και αν το κοινοτικό κεκτημένο δεν εφαρμόζεται σε αυτές ή δεν έχει ενσωματωθεί στην εσωτερική έννομη τάξη της Ελβετίας. Η τραπεζική κοινότητα της Ελβετίας θα πρέπει να λάβει τα απαραίτητα μέτρα, προκειμένου να είναι σε θέση να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις του εν λόγω Ψηφίσματος.

⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 299 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η συνθήκη είναι διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:321E:0001:0331:EL:pdf>

⁹ International Organisation for Standardization: <http://www.iso.org/>

Γ. Πρόταση προσδιορισμού των ηλεκτρονικών πληρωμών SEPA

Προτείνεται η εφαρμογή ενός βασικού κριτηρίου για τον προσδιορισμό των ηλεκτρονικών πληρωμών SEPA. Σύμφωνα με αυτό, κάθε τράπεζα θα μπορεί να προσδιορίσει αν μια ηλεκτρονική πληρωμή είναι SEPA, βασισόμενη στο εάν υπάρχουν αποδεκτοί κωδικοί χώρας SEPA στον BIC¹⁰ της τράπεζας εντολέα και της τράπεζας δικαιούχου στην περίπτωση μιας ηλεκτρονικής μεταφοράς πίστωσης, και στον BIC της τράπεζας οφειλέτη και της τράπεζας οργανισμού στην περίπτωση μιας ηλεκτρονικής άμεσης χρέωσης. Συνεπώς, οι εν λόγω τράπεζες δεν θα είναι υπεύθυνες/υποχρεωμένες να προσδιορίσουν μια SEPA ηλεκτρονική πληρωμή στηριζόμενες στον κωδικό χώρας που περιλαμβάνεται στον IBAN¹¹. Ο κωδικός χώρας που συμπεριλαμβάνεται στον BIC αποτελεί το μοναδικό κριτήριο προσδιορισμού μιας ηλεκτρονικής πληρωμής ως SEPA και μόνο αυτός θα πρέπει να χρησιμοποιείται.

Σε σχέση με τους κωδικούς χώρας συστήνεται ότι αυτοί αφορούν τις 36 χώρες και γεωγραφικές περιοχές, οι οποίες προσδιορίζονται ως ακολούθως:

- οι 30 κωδικοί χώρας που καταγράφονται στην παράγραφο Β.1. ανωτέρω,
- η Ελβετία, και
- οι κωδικοί χώρας των πέντε γεωγραφικών περιοχών και εξαρτώμενων εδαφικών δικαιοδοσιών που έχουν ξεχωριστούς κωδικούς BIC και καταγράφονται στην παράγραφο Β.2. ανωτέρω.

Όσον αφορά τις πληρωμές και τις αναλήψεις μετρητών με κάρτα, το γεωγραφικό και αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής του SEPA προσδιορίζεται αναλυτικά στο «Πλαίσιο για τις Κάρτες Πληρωμών»¹² και ειδικότερα:

- στην υποσημείωση υπ' αριθμ. 1, στη σελίδα 3,
- στο άρθρο 1.3.2., παράγραφοι 1 έως 4, σελίδες 6 και 7.

Για τους σκοπούς του «Πλαισίου για τις Κάρτες Πληρωμών», στο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του SEPA περιλαμβάνονται πλέον και η Βουλγαρία και η Ρουμανία, μετά τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Ιανουαρίου 2007. Τέλος, για λόγους σαφήνειας, στο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του «Πλαισίου για τις Κάρτες Πληρωμών» περιλαμβάνονται και οι γεωγραφικές περιοχές και εξαρτώμενες εδαφικές δικαιοδοσίες, οι οποίες καταγράφονται στην παράγραφο Β.2. ανωτέρω.

Κάθε πρόταση για επέκταση του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ θα πρέπει, κατόπιν σχετικής τεκμηριωμένης εισήγησης, να εγκριθεί με νεότερο ψήφισμα της Ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών.

¹⁰ Ο BIC (Bank Identifier Code) είναι ένας κωδικός από 8 έως 11 χαρακτήρες, ο οποίος χρησιμοποιείται από το παγκόσμιο σύστημα μεταβίβασης ηλεκτρονικών τραπεζικών μηνυμάτων SWIFT, προκειμένου να προσδιοριστεί μια τράπεζα ή και σε ορισμένες περιπτώσεις το κατ'ελάχιστο μιας τράπεζας. Παράδειγμα Κωδικού BIC για τον προσδιορισμό της Τράπεζας της Ελλάδος: BNGRGRAAXX.

¹¹ Ο IBAN (International Bank Account Number) είναι ένας τραπεζικός λογαριασμός δομημένος σύμφωνα με προδιαγραφές που έχει φτιάξει ο διεθνής οργανισμός προτύπων ISO (International Standards Organization) και αποτελεί διευρυμένη έκδοση του υπάρχοντος τραπεζικού αριθμού λογαριασμού του πελάτη για να τον καταστήσει αναγνωρίσιμο διεθνώς. Το μήκος των αλφαριθμητικών χαρακτήρων του IBAN διαφέρει ανά χώρα, αλλά οι πληροφορίες που παρέχονται είναι οι ίδιες. Στη χώρα μας ο IBAN έχει μήκος 27 χαρακτήρων. Το IBAN για ελληνικούς λογαριασμούς έχει τη μορφή: GRkk BBB BBBB CCCC CCCC CCCC CCCC, όπου GR = κωδικός χώρας, k = ψηφία ελέγχου, B = κωδικός τράπεζας και καταστήματος, C = αριθμός λογαριασμού.

¹² Πρόκειται για το SEPA Cards Framework το οποίο είναι διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση

http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=18